

Procesbeschrijving Data Catalogus Management

Oktober 2023

Auteur	Jan Willem de Bruin, Leon Brusse, Nelleke van der Meer, Marinus Baan
Rapport	Procesbeschrijving Data Catalogus Management
Versie	1.0

Inhoudsopgave

1	Introductie	3
1.1	<i>Inleiding</i>	3
1.2	<i>Versiebeheer</i>	3
2	Doelen en Uitgangspunten	4
2.1	<i>Doelen</i>	4
2.2	<i>Uitgangspunten</i>	5
3	Overzicht Processen	6
3.1	<i>Beheren Vulling Metadata</i>	6
3.2	<i>Beheren kwaliteit metadata</i>	15
3.3	<i>Functioneel beheer Data Catalogus</i>	16
3.4	<i>Technisch beheer Data Catalogus</i>	17
4	Aansturing: verantwoordelijkheden en KPI	18
4.1	<i>Eigenaarschap</i>	18
4.2	<i>RACI</i>	19
4.3	<i>Rollen toewijzing aan Functies</i>	22
4.4	<i>KPI's</i>	23
5	Overlegstructuur	24

1 Introductie

1.1 Inleiding

PostNL heeft een Data Catalogus geïmplementeerd ter ondersteuning van haar data management.

Dit document beschrijft de processen die nodig zijn voor het beheer van de Data Catalogus, waarbij gebruik gemaakt wordt van het platform Collibra DGC.

De procesbeschrijving geeft inzicht in:

- De processen nodig voor beheer van de data catalogus
- De rollen betrokken bij het proces en in welke vorm (responsible, accountable, informed, consulted)
- Welke rol door welke functie wordt vervuld
- Eigenaarschap hoofdprocessen
- De overlegstructuren

1.2 Versiebeheer

Versie	Naam	Datum
0.1	Concept	28 februari 2023
0.3	Versie ter bespreking met diverse stakeholders	Juli 2023
0.8	Laatste punten staan nog open: - KPIs - Overleg structuur - Proces eigenaar	Oktober 2023
1.0	Oplevering na akkoord eigenaar en belangrijkste stakeholders	Oktober 2023

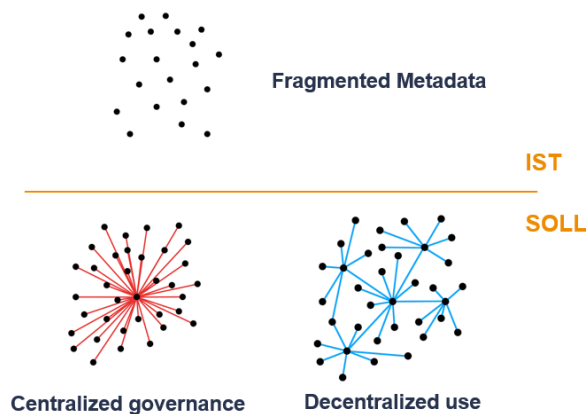
2 Doelen en Uitgangspunten

2.1 Doelen

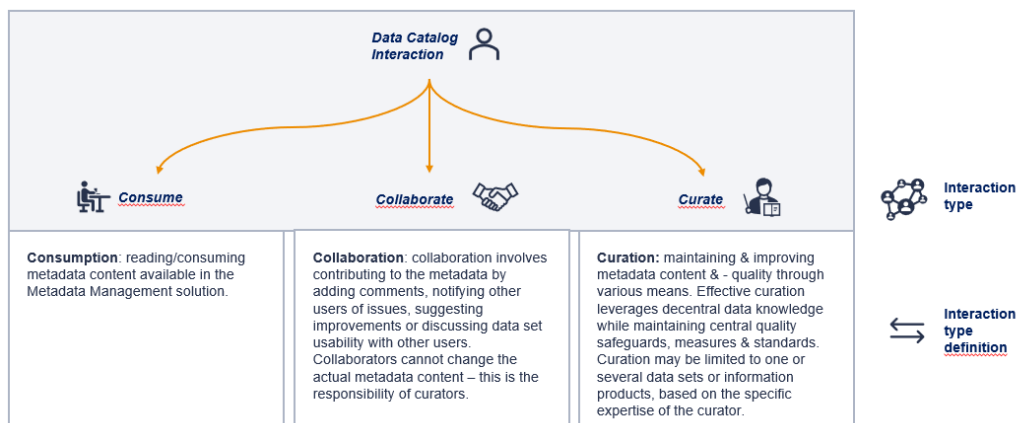
Uit de Doelarchitectuur:

1. Aligned autonomy

- At the moment, metadata is recorded in fragments based on our own insights. Different means are used based on available tooling, knowledge and experience.
- The aim is to allow everyone to work autonomously in a single solution so that each can do metadata management in their own way and speed.
- The difference is that in the soll situation we will offer resources centrally but use them decentrally

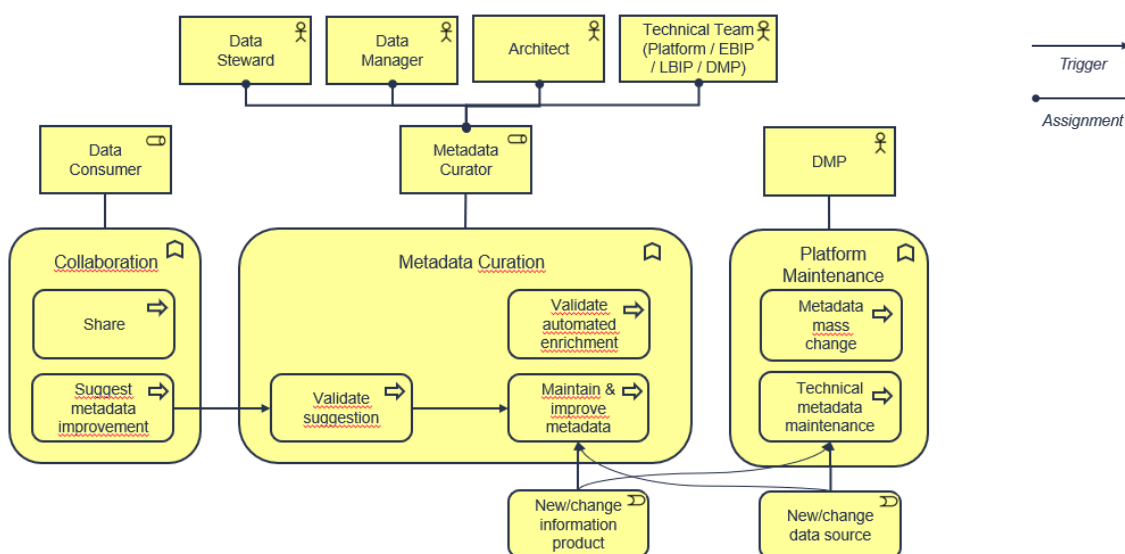

2. PostNL wide interaction

2.2 Uitgangspunten

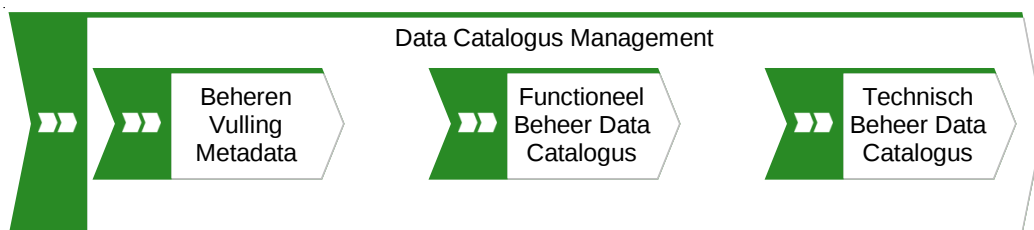
Uit de Doelarchitectuur: Scope Process & Organization

- 3 vormen van beheer zijn onderkend:
 - Het beheer van de vulling van de data catalogus
 - Functioneel beheer van de data catalogus in Collibra DGC
 - Technisch beheer van het platform en de daarbij behorende afspraken met de leverancier en de partner
- Verantwoordelijkheid voor de volledigheid en kwaliteit van de vulling ligt bij de Metadata curator. Deze is de bron van de metadata of dient zorg te dragen tot het controleren van de geleverde metadata.
In de procesbeschrijvingen is gekozen om deze rol Metadata owner te noemen + een aanduiding van de laag waarvoor verantwoordelijk. Dus Metadata owner logisch, metadata owner technisch, etc. De rol kan toegewezen worden aan meerdere functies, afhankelijk van de gekozen organisatie inrichting en toewijzing van verantwoordelijkheden.
- Functioneel en technisch beheer van de functionaliteit en het platform wordt centraal belegd.

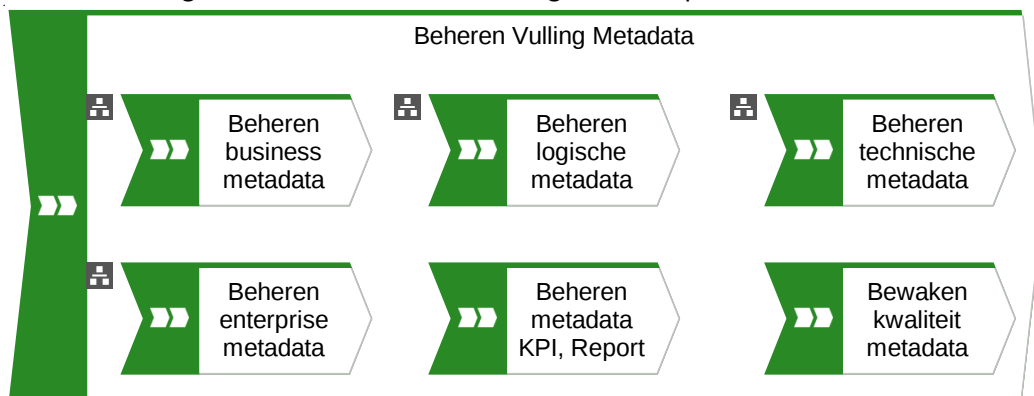
3 Overzicht Processen

Het Data Catalogus Management proces bestaat uit de volgende deelprocessen:

3.1 Beheren Vulling Metadata

Beheren vulling Metadata bestaat uit de volgende deelprocessen:

De Data Catalogus is raadpleegbaar voor iedereen met een PostNL account. Iedereen kan de informatie gebruiken ter ondersteuning van zijn werk en heeft de mogelijkheid om een verzoek te doen tot het aanvullen van de Data Catalogus met ontbrekende metadata of het updaten van bestaande metadata.

De Metadata Owner is verantwoordelijk voor alle woorden¹ en bijbehorende metadata in zijn domein(en).

¹ Woord: dit is de naam van een business term, business object, logische term, data object, entiteit, attribuut, technische term, veld, of een ander soort term of begrip waarover we metadata willen vastleggen in de business glossary.

Degene die deze rol vervult draagt zorg voor het actueel, juist en volledig houden van de woorden en metadata die onderdeel zijn van zijn (sub)domeinen:

- de definitie
- de kenmerken (= metadata van het woord)
- de relaties tussen de synoniemen
- de verticale/ horizontale lineage
- relaties tussen de woorden binnen een laag
- relaties tussen applicaties, tabellen en velden op de technische laag
- en, in het geval van KPI's en reports, de metadata van het KPI resp. report en de link naar de woorden waaruit deze is opgebouwd.

De rol metadata eigenaar wordt per laag door verschillende functies vervuld en deze functies kunnen veranderen door ontwikkelingen rondom gebruik en beheer Data Catalogus. Op implementatie niveau zijn de volgende functies onderkend:

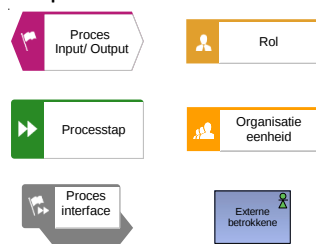
Laag	Rol metadata eigenaar vervuld door
Business	Data eigenaar, Data Manager, Data Steward
Logisch	Data Architect, Data/ Informatie Analyst
Technisch	Platform owner en andere functies van het platform team, Proces & Informatie analist, Data Steward, Solution Consultant
Enterprise	Data Architect, Domein Architect
KPI/ Report	KPI/ Report Eigenaar, KPI/ Report engineer

Naast responsible zijn ook consulted en informed rollen onderkend.

De consulted rol moet betrokken worden bij de processtap en (indien de situatie dat vereist en uitvoerbaar) een ander persoon zijn dan degene die responsible is.
De informed rol moet geïnformeerd worden over het resultaat.

Toelichting op procesflow modellen:

De procesflow modellen bevatten de volgende symbolen:

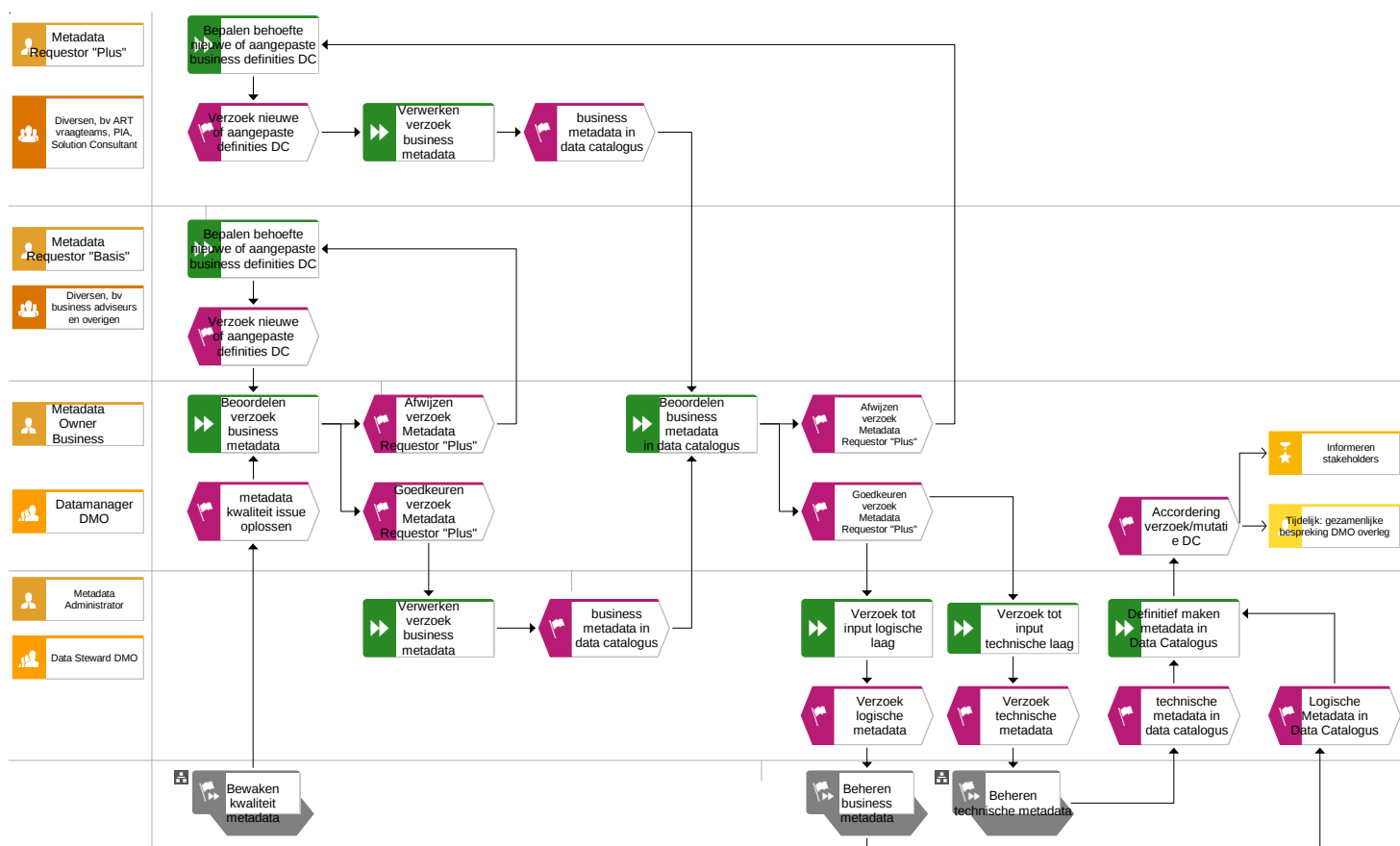
- De roze 6-hoek is de trigger om een proces te starten, het bereikte resultaat of tussentijdse input/ output.
- Groen zijn de processtappen: iedere processtap wordt door input getriggerd en levert output.
- Een procesinterface is de koppeling naar een procesflow die in een ander model is getekend. De output van de ene flow is input voor de andere flow.
- Rollen zijn betrokken bij een processtap. De rol in de linker kolom is Responsible voor uitvoering van alle processtappen in de rij. Indien een groep/ team betrokken is zonder 1 specifieke rol kan het symbool voor organisatie eenheid worden gebruikt.
- Betrokkenheid van externen, bijvoorbeeld een leverancier, wordt getoond met een blauwe rechthoek.

3.1.1 Beheren business metadata

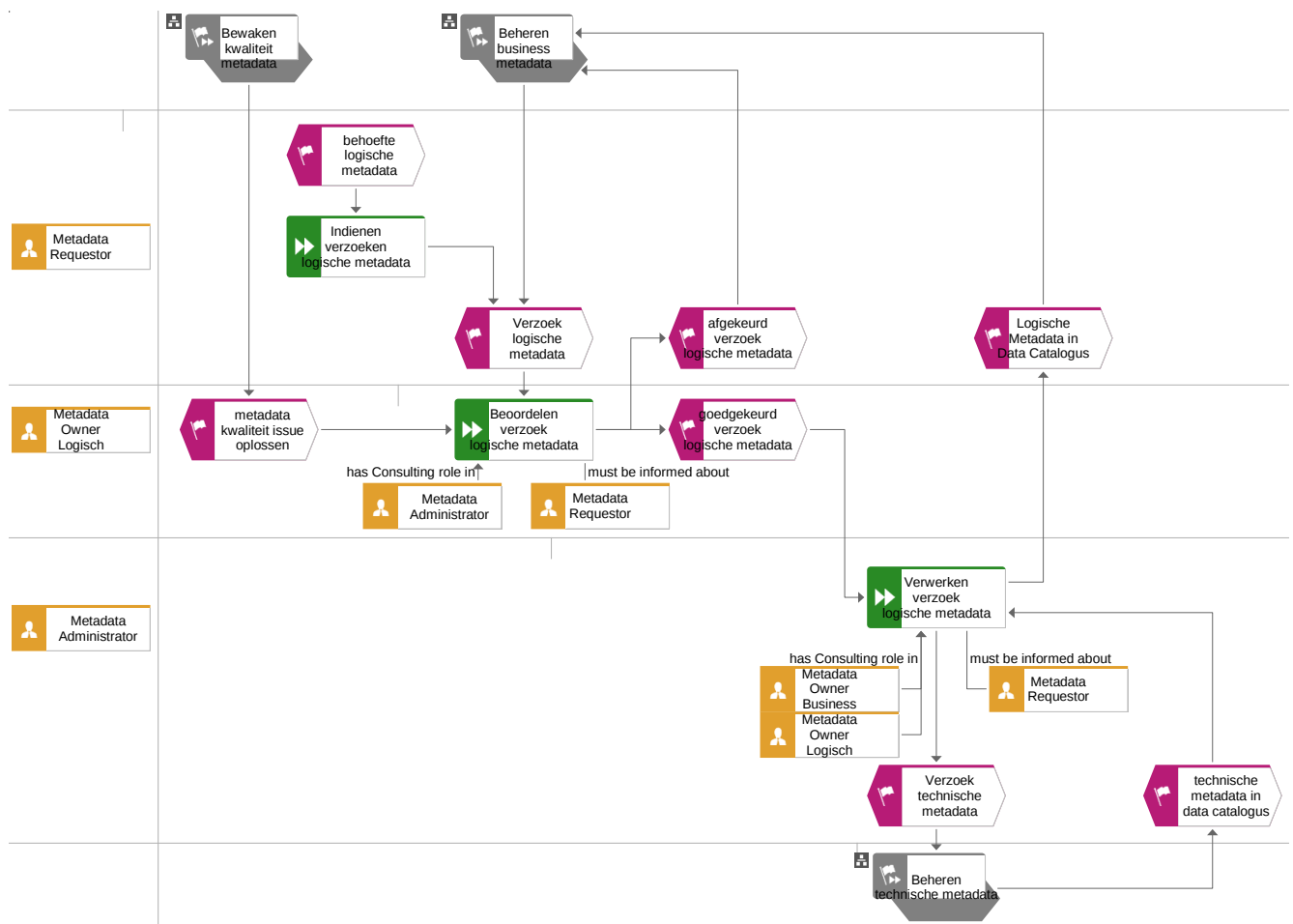
In de business laag van de Data Catalogus wordt metadata vastgelegd over de termen die voor de business van belang zijn.

Iedereen binnen PostNL kan het verzoek doen tot vastleggen of aanpassen metadata op de business laag. Afhankelijk van het type requestor (basis of plus) kan het verzoek direct in de Data Catalogus worden opgevoerd of worden ingediend bij de metadata owner. De metadata owner beoordeelt het verzoek en besluit tot goed- resp. afkeuren van de aanpassing in de data catalogus. Daarnaast kan vanuit een verzoek komen vanuit het proces dat de kwaliteit van de data catalogus bewaakt.

Een verzoek tot aanpassen business laag kan leiden tot verzoek aanpassen logische of technische laag.

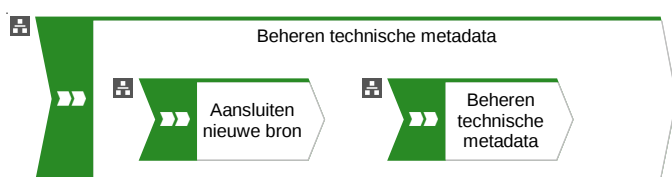
Ieder verzoek wordt beoordeeld en, indien goedgekeurd, verwerkt.

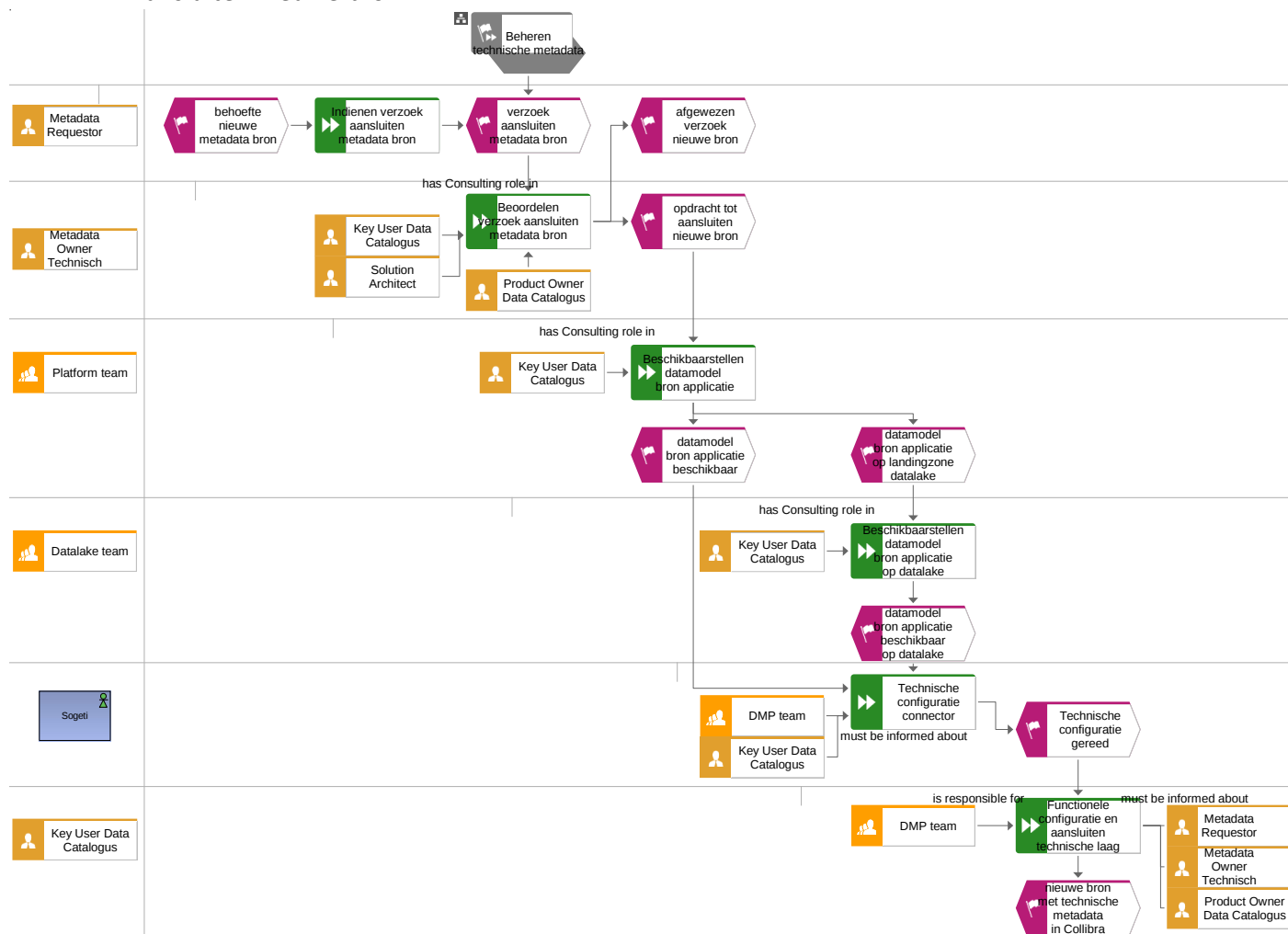
3.1.3 Beheren Technische metadata

De vulling beheren van technische metadata gaat via 2 processen:

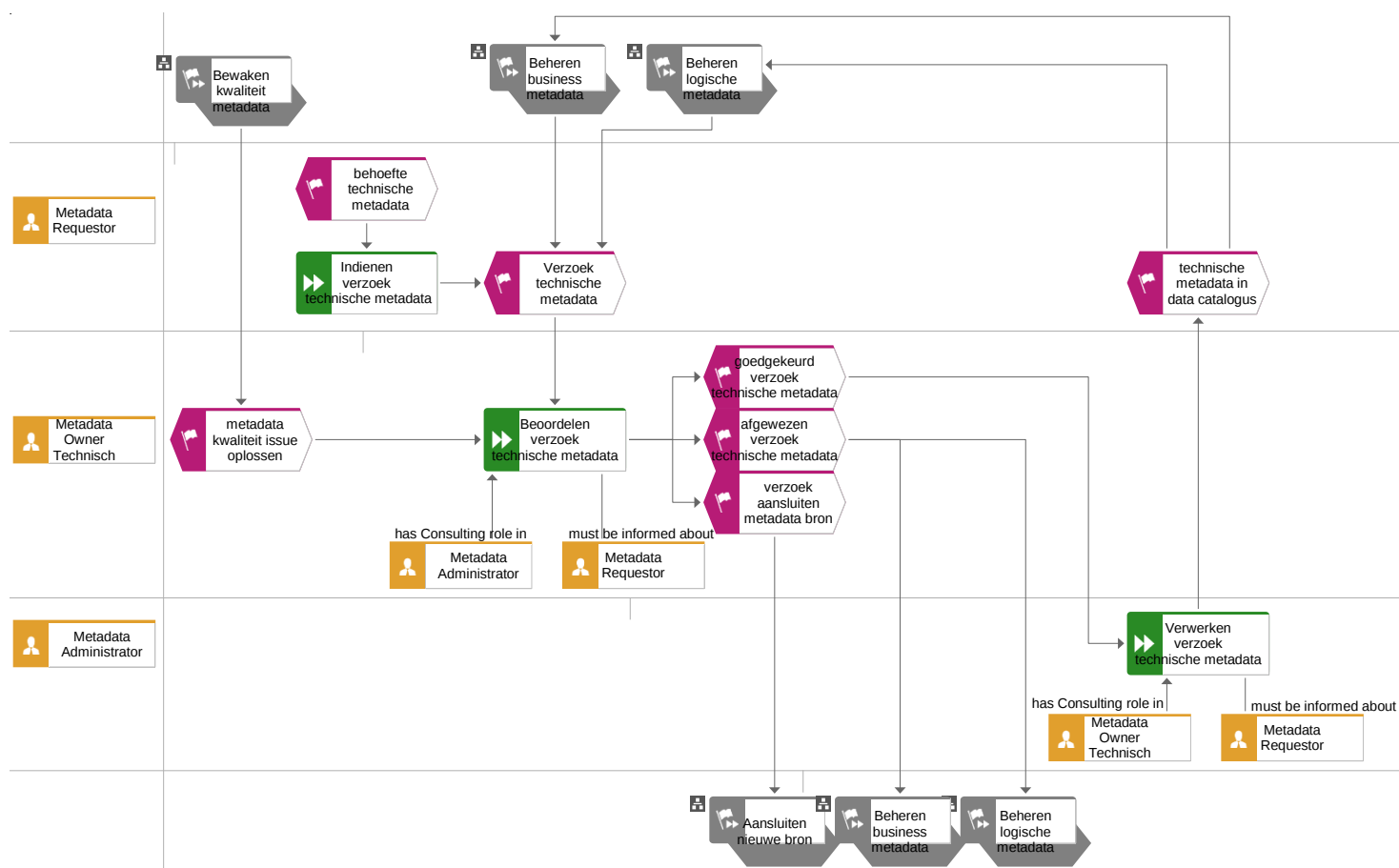
- Aansluiten van een nieuwe bron: de metadata van een platform wordt ingeladen in de data catalogus
- Handmatig beheren technische metadata: online of via uploaden Excel, vergelijkbaar met business en logische laag

Aansluiten nieuwe bron:

Beheren technische metadata

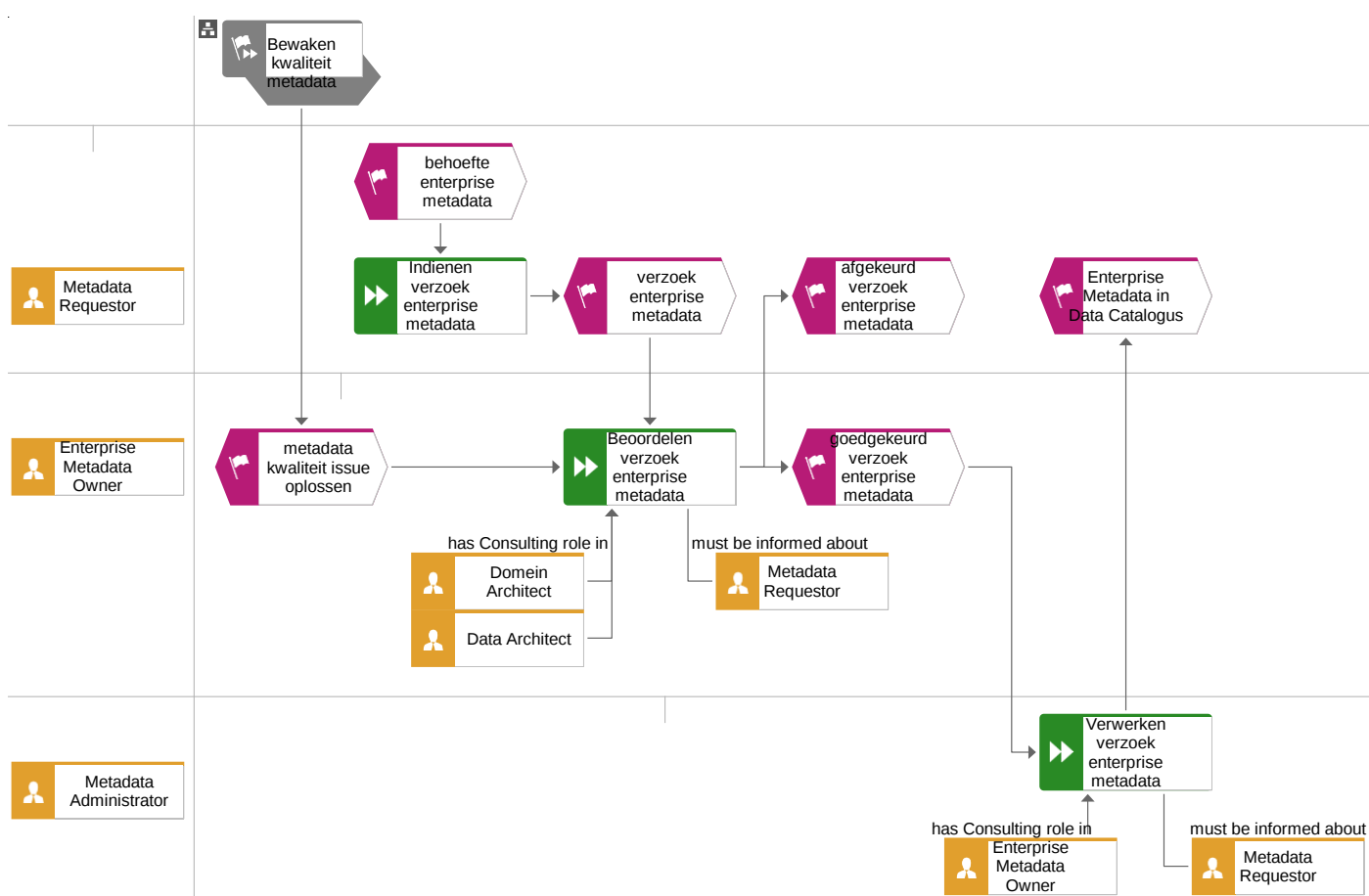

3.1.4 Beheren Enterprise metadata

Enterprise metadata bestaat uit metadata over business objecten en data objecten en valt onder verantwoordelijkheid van architectuur.

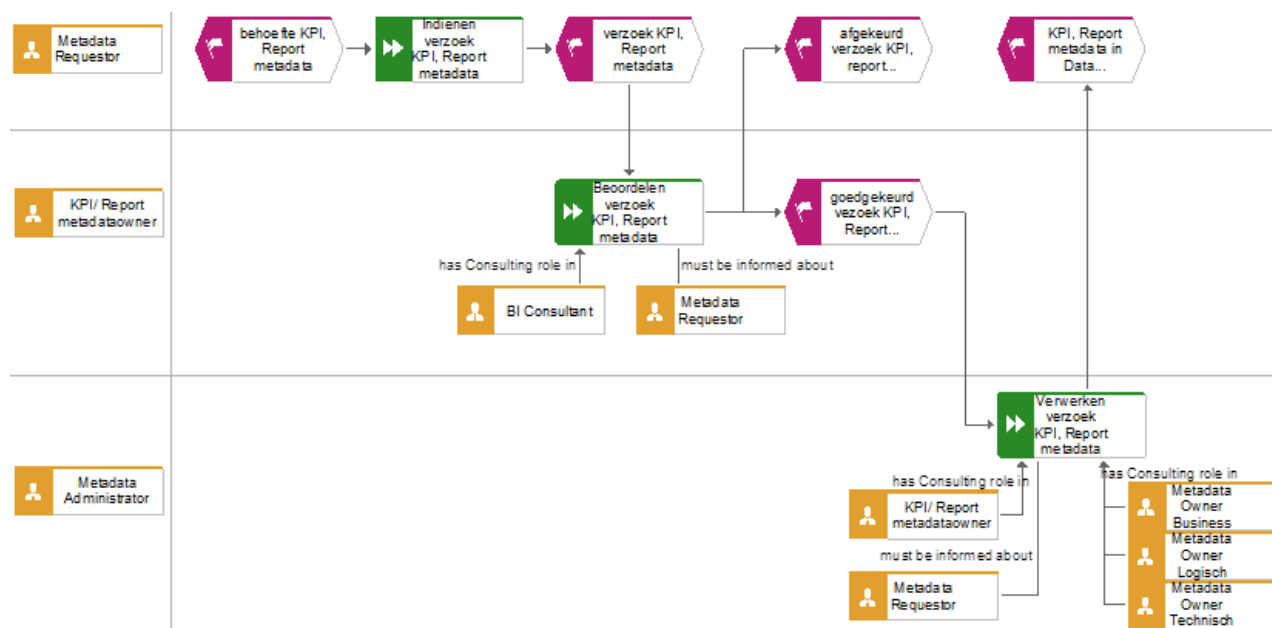
Business objecten behoren tot de business laag, data objecten tot de logische laag.

Een verzoek tot aanpassen of toevoegen enterprise metadata wordt beoordeeld en, bij akkoord, verwerkt.

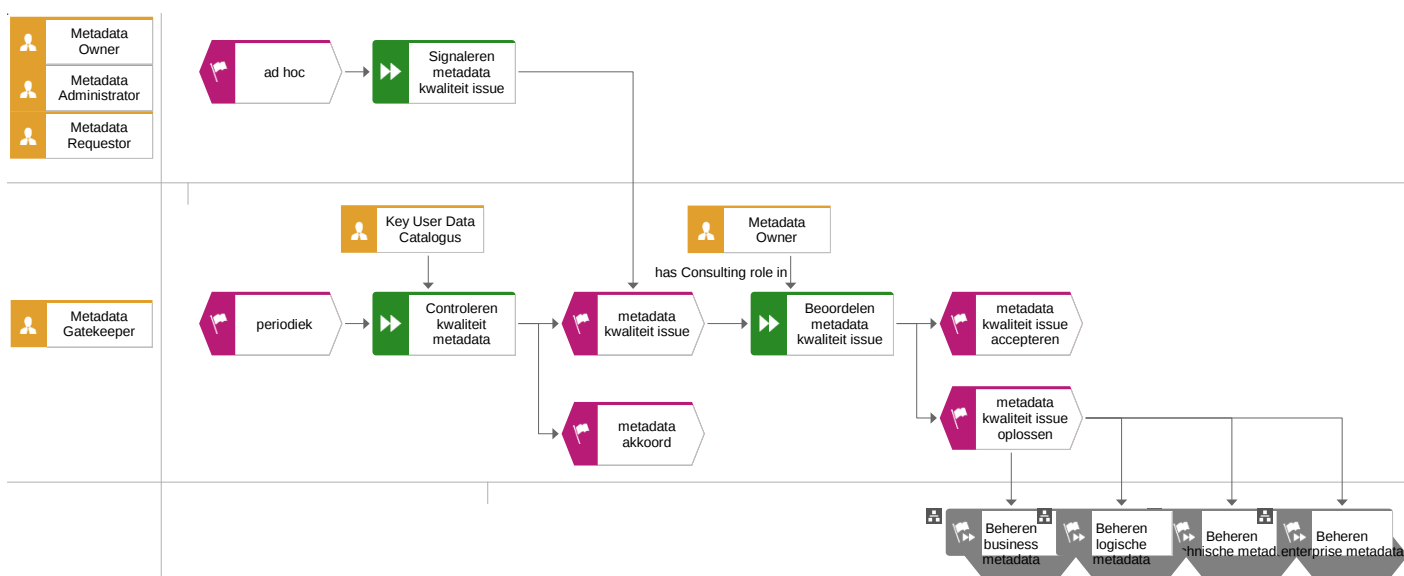
3.1.5 Beheren KPI/ Report metadata

Het onderhouden van een register van de KPI's en Reports met behorende metadata en de termen, entiteiten/ attributen resp. technische velden waaruit het KPI/ Report wordt opgebouwd.

3.2 Beheren kwaliteit metadata

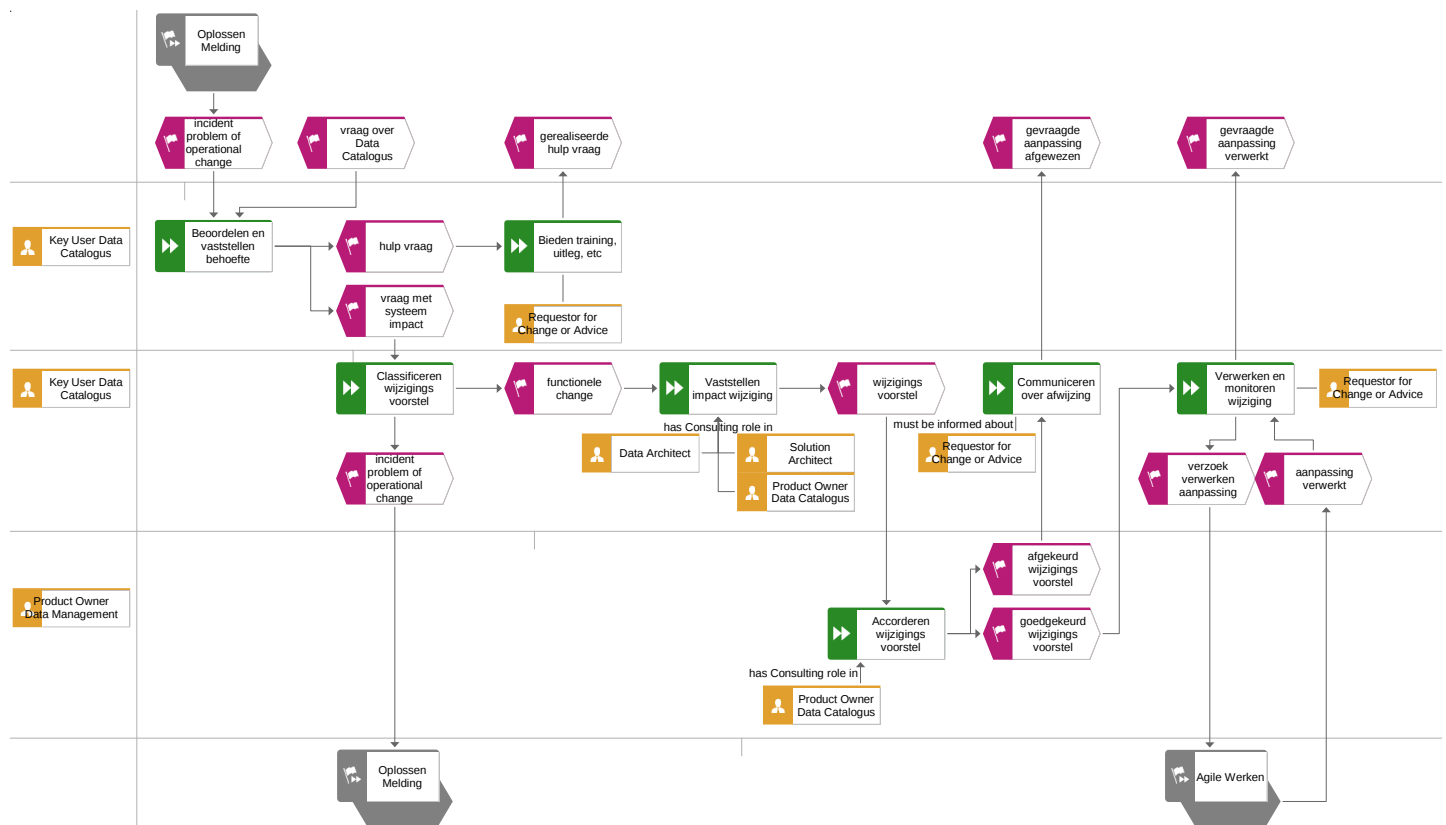
Alle gebruikers van de data catalogus kunnen een metadata kwaliteit issue melden en de key user controleert periodiek de inhoud van de data catalogus. Issues worden beoordeeld en in overleg met de metadata owner wordt vastgesteld welke vervolg acties nodig zijn en wie daarbij betrokken moeten worden.

3.3 Functioneel beheer Data Catalogus

Het functioneel beheer van de Data Catalogus is belegd bij de Key User. Deze is verantwoordelijk voor zaken zoals:

- Communicatie met gebruikers over de data catalogus en het platform
- Functionele inrichting Collibra DC:
 - Aanpassing metadata Velden
 - Ontwikkeling workflows
- Beheren conventies, standaards en richtlijnen Collibra DC
- Beheer gebruikershandleiding
- Beheer procesdocument
- Beantwoorden vragen, bieden hulp over data catalogus
- Geven van trainingen en workshops
- Autorisatiebeheer

3.4 Technisch beheer Data Catalogus

Een belangrijke rol in het technisch beheer van de data catalogus is belegd bij het DMP team en bij Sogeti.

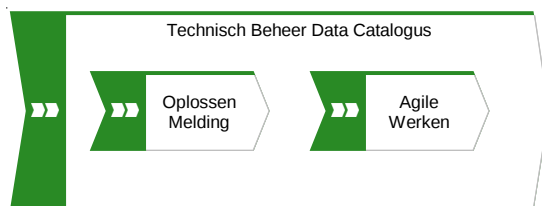
Het DMP team is verantwoordelijk voor:

- Regie Sogeti
- Technisch Applicatiebeheer
- Zeer complex functioneel beheer en complexe workflows
- Technische import vulling

Sogeti is verantwoordelijk voor:

- Beheer server en systeem
- Technisch Applicatiebeheer; aanvullend op/ samenwerkend met DMP team

Het technisch beheer van de Data Catalogus verloopt via de standaard processen van PostNL IT.

Deze processen staan beschreven op de SharePoint site van MT IT:

[Oplossen Melding](#)

Incidenten, problemen, en operationele changes lopen via dit proces.

Ook het doorzetten van changes en incidenten naar partners zoals Sogeti en Collibra zijn onderdeel van dit proces.

[Agile Werken](#)

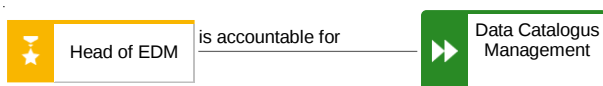
Changes waarbij inzet van Agile teams nodig is, gaan via dit proces.

Let op: release kalender collibra is van invloed op planning change management. D

4 Aansturing: verantwoordelijkheden en KPI

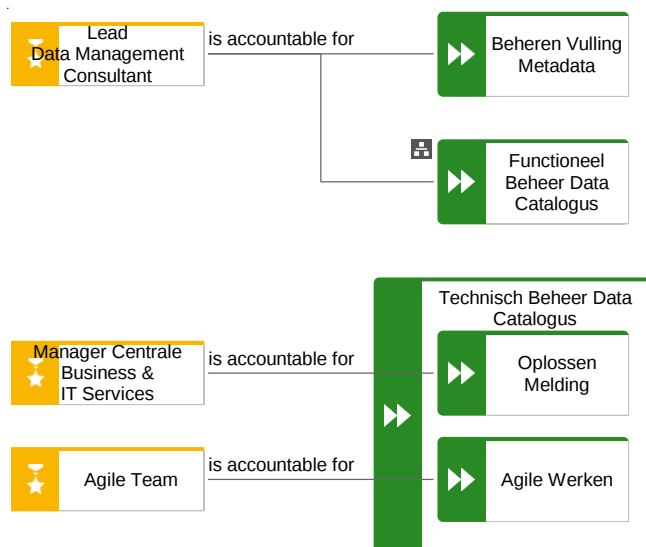
4.1 Eigenaarschap

Head of EDM (?)² is eindverantwoordelijk voor de capability Data Management en daarmee eigenaar van en eindverantwoordelijk voor het Data Catalogus Management proces. Zijn verantwoordelijkheden zijn het meten en besturen van de KPI's voor het proces en het organiseren van procesverbetering indien nodig.

De verantwoordelijkheid voor het beheren van de vulling en het functioneel beheer van de Data Catalogus is gedelegeerd aan de Product Owner van de Data Catalogus. Deze rol wordt vervuld door de Lead Data Management Consultant die daarmee eindverantwoordelijk is voor deze 2 deelprocessen.

De verantwoordelijkheid voor het technisch beheer van de Data Catalogus wordt geborgd via de daarvoor van toepassing zijnde PostNL IT processen. De Product Owner van het Collibra Platform is eindverantwoordelijk voor deze processen.

² Op dit moment (okt 2023) is onduidelijk of na invoering ITOM Head of EDM nog steeds verantwoordelijk is voor de volledige capability Datamanagement.

4.2 RACI

Voor de activiteiten binnen het procesflow is de Responsible rol verantwoordelijk voor het uitvoeren van de activiteit. Daarnaast is altijd iemand Accountable voor het proces. Sommige rollen leveren een advies binnen het proces (consulting) en sommigen worden geïnformeerd bij een bepaalde activiteit.

R	Responsible: wie doet het werk
A	Accountable: draagt de verantwoording
C	Consulted: betrokken bij besluitvorming
I	Informed: moet geïnformeerd worden

Beheren vulling business laag

Functie	Product Owner Data Catalogus	Metadata Requestor "Plus"	Diversen, bv ART vraagteams, PIA, Solution Consultant	Metadata Requestor "Basis"	Diversen, bv business adviseurs en overigen	Datamanager DMO	Metadata Owner Business	Metadata Administrator	Data Steward DMO
Beoordelen business metadata in data catalogus	A					R	R		
Beoordelen verzoek business metadata	A					R	R		
Bepalen behoefte nieuwe of aangepaste business definities DC	A	R	R	R	R				
Definitief maken metadata in Data Catalogus	A							R	R
Verwerken verzoek business metadata	A	R	R					R	R
Verzoek tot input logische laag	A							R	R
Verzoek tot input technische laag	A							R	R

Beheren vulling logische laag

Processtap	Product Owner Data Catalogus	Metadata Owner Logisch	Metadata Administrator	Metadata Requestor	Metadata Owner Business
Beoordelen verzoek logische metadata	A	R	C	I	
Indienen verzoeken logische metadata	A			R	
Verwerken verzoek logische metadata	A	C	R	I	C

Beheren vulling technische laag

Functie	Product Owner Data Catalogus	Metadata Owner Technisch	Metadata Administrator	Metadata Requestor
Beoordelen verzoek technische metadata	A	R	C	I
Indienen verzoek technische metadata	A			R
Verwerken verzoek technische metadata	A	C	R	I

Aansluiten nieuwe bron

Functie	Product Owner Data	Key User Data Catalogus	Metadata Requestor	DMP team	Metadata Owner	Platform team	Datalake team	Sogeti	Product Owner Data	Solution Architect
Beoordelen verzoek aansluiten	A	C			R				C	C
Beschikbaarstellen datamodel	A	C				R				
Beschikbaarstellen datamodel bron	A	C					R			
Functionele configuratie en aansluiten technische	A	R	I	R	I				I	
Indienen verzoek aansluiten	A		R							
Technische configuratie connector	A	I		I				R		

Beheren vulling enterprise metadata

Functie	Product Owner Data Catalogus	Enterprise Metadata Owner	Metadata Requestor	Metadata Administrator	Data Architect	Domein Architect
Beoordelen verzoek enterprise metadata	A	R	I		C	C
Indienen verzoek enterprise metadata	A		R			
Verwerken verzoek enterprise metadata	A	C	I	R		

Beheren KPI/ Report metadata

Functie	Product Owner Data Catalogus	KPI/ Report metadataowner	Metadata Requestor	Metadata Administrator	Metadata Owner Technisch	Metadata Owner Logisch	Metadata Owner Business	BI Consultant
Beoordelen verzoek KPI, Report metadata	A	R	I					C
Indienen verzoek KPI, Report metadata	A		R					
Verwerken verzoek KPI, Report metadata	A	C	I	R	C	C	C	

Functioneel beheer data catalogus

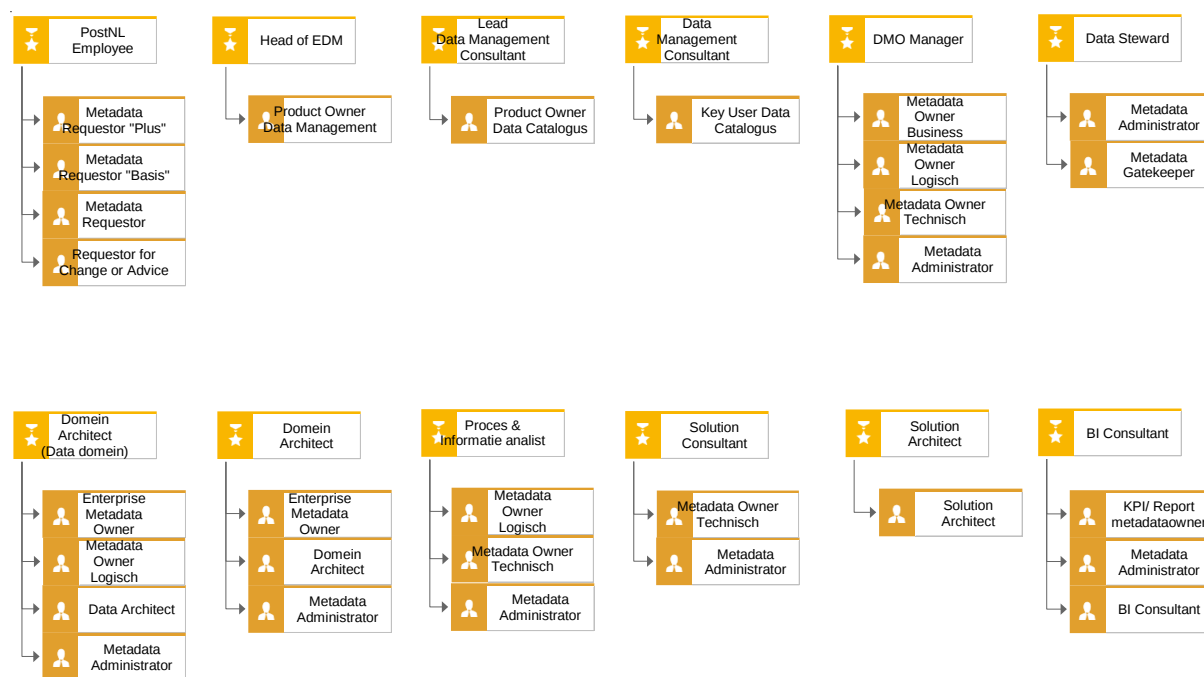
Functie	Product Owner Data Catalogus	Key User Data Catalogus	Product Owner Data Management	Product Owner Data Catalogus	Data Architect	Solution Architect	Requestor for Change or Advice
Accorderen wijzigings voorstel	A		R	C			
Beoordelen en vaststellen behoefte	A	R					
Bieden training, uitleg, etc	A	R					I
Classificeren wijzigings voorstel	A	R					
Communiceren over afwijzing	A	R					I
Vaststellen impact wijziging	A	R		C	C	C	
Verwerken en monitoren wijziging	A	R					I

Beheren Kwaliteit Data Catalogus

Functie	Product Owner Data Catalogus	Metadata Gatekeeper	Metadata Owner	Metadata Requestor	Metadata Administrator	Key User Data Catalogus
Beoordelen metadata kwaliteit issue	A	R	C			
Controleren kwaliteit metadata	A	R				C
Signaleren metadata kwaliteit issue	A		R	R	R	

4.3 Rollen toewijzing aan Functies

De in de procesflows benoemde rollen worden vervuld door de volgende functies. Dit is geen statische eindsituatie. Afhankelijk van keuzes in de data strategie, ITOM etc. kunnen rollen door andere functies worden vervuld.

4.4 KPI's

Inhoud KPI

KPI 1: Roadmap/ backlog vulling termen.

De roadlog moet actueel zijn, geaccepteerd zijn door belangrijkste stakeholders en moet gevolgd worden.

KPI 2: Verplichte metadata velden gevuld bij de termen

De verplichte velden moeten 100% gevuld zijn. Op alle lagen.

KPI 3: De velden zijn correct gevuld.

98% moet correct gevuld zijn. Controle hierop loopt via proces Beheren kwaliteit Data Catalogus.

Proces KPI

KPI 4: De catalogus moet consequent gebruikt worden door trouwe gebruikers

Metten door maandelijks het aantal behouden unieke gebruikers van de data catalogus te meten.

5 Overlegstructuur

Periodiek Overleg metadata owners

Doel: Bespreken stand van zaken van de vulling van de diverse lagen van de data catalogus. Knelpunten, verbeteringen, bereiken huidige en zeker ook toekomstige doelgroepen. Alignment in aanpak, visie, inhoudelijke vulling. Etc.

Deelnemers: metadata owners en key user data catalogus. DMO manager, data architect, domein architect, solution consultant betreffende domeinen, LBIP/ EBIP, etc.

Periodiek DMO Overleg

Doel: Informeren over tussentijdse veranderingen en het periodiek toetsen of het DC platform nog steeds voldoet aan de dan geldende wensen en eisen van de Data Management Organisatie. Geen vast agenda punt, alleen wanneer er updates zijn.

Deelnemers: Data Management Consultant, Data managers als vertegenwoordiger van de verschillende business units.

Overleg Key Users met product owner DC, Platform owner DMP

Doel: Bespreken en prioriteren van eventuele aanvullende wensen en monitoren van een effectief gebruik van het DC platform.

Deelnemers: Key User Data Catalogus, Product owner Data Catalogus, Platform Owner DMP

Periodiek Overleg met leverancier (DC en DQ)

Doel: maandelijkse afstemming om eventuele issues met elkaar te bespreken. Vanuit Collibra periodieke update over ontwikkelingen aan hun kant.

Deelnemers: Platform Owner DMP, Customer Success Managers (Collibra) en Accountmanager (Collibra), Key user Data Catalogus

Issue overleg

Doel: Bespreken issues, opstaande incidenten, gewenste uitbreidingen/ aanpassingen.

Deelnemers: Sogeti, Collibra, Key user Data Catalogus, DMP, BPC